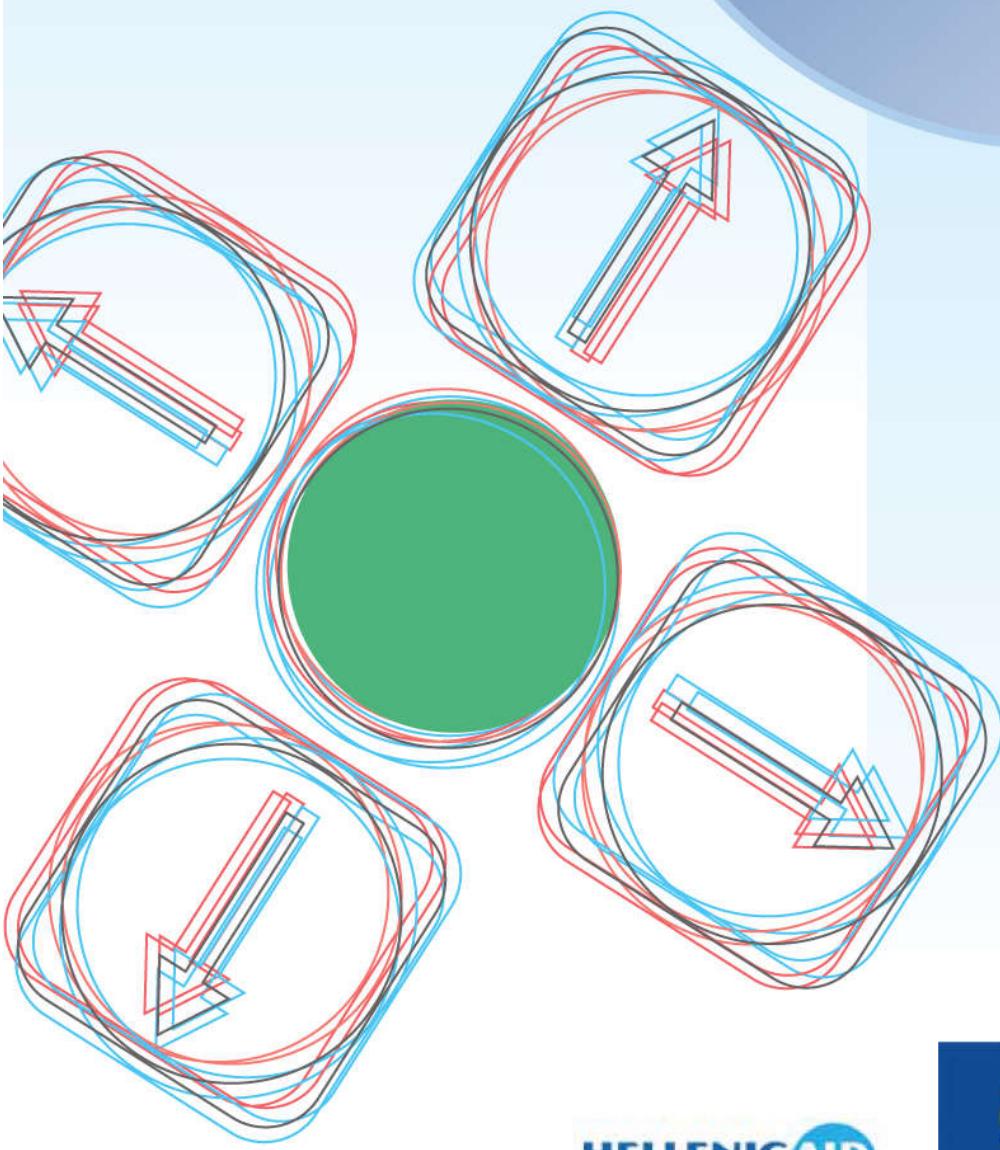

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Αθλητισμός για λους

«Ένα παιχνίδι είναι κακό, όταν δεν έχει νικητή»
Ιταλική παροιμία

Θεματικές ενότητες	Αθλητισμός, Διακρίσεις και Ξενοφοβία, Υγεία
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 2
Μέγεθος Ομάδας	8+
Διάρκεια	120 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	Πρόκειται για μια δραστηριότητα υψηλής ενέργειας (high-energy). Οι συμμετέχοντες/ουσες χρησιμοποιούν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους για να σχεδιάσουν καινούργια παιχνίδια. Τα ζητήματα που θίγει περιλαμβάνουν: • Τους κανόνες των παιχνιδιών, την αιτιολόγησή τους και τους τρόπους ελέγχου της τήρησής τους. • Την έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως κανόνων για τη ζωή. • Τις διακρίσεις στον χώρο του αθλητισμού.
Σχετιζόμενα δικαιώματα	• Το δικαίωμα στην υγεία. • Ισότητα στην αξιοπρέπεια και στα δικαιώματα.
Σκοποί	• Να ενημερώσει για τον κοινωνικό και πολιτικό αποκλεισμό από τις αθλητικές δραστηριότητες. • Να αναπτύξει την ομαδική εργασία, τις δεξιότητες συνεργασίας και τη δημιουργικότητα. • Να ενθαρρύνει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σκεφτούν τα ανθρώπινα δικαιώματα ως κανόνες που διασφαλίζουν τη δικαιοσύνη στο παιχνίδι της ζωής.
Υλικά	Θα χρειαστείτε ένα σετ από τα εξής υλικά για κάθε ομάδα 4 ατόμων: • 4 μεγάλους κάδους ή καλάθια απορριμμάτων. • 1 κουβάρι χοντρού σπάγκου. • 2 μπάλες ποδοσφαίρου. • 2 εφημερίδες. • Κιμωλία. • Ένα ψαλίδι.
Οδηγίες	1. Μιλήστε στην ομάδα για το κίνημα προώθησης του «Αθλητισμός για όλους». Πέστε τους ότι, για να γιορτάσει τη νέα χιλιετία, το Εθνικό Συμβούλιο Αθλητισμού αποφάσισε να πραγματοποιήσει έναν διαγωνισμό επινόησης ενός νέου παιχνιδιού που να μπορεί να παιχτεί από όλους. 2. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σχηματίσουν ομάδες των τεσσάρων ατόμων. 3. Εξηγήστε ότι κάθε ομάδα έχει είκοσι λεπτά για να επινοήσει ένα παιχνίδι με τον παρεχόμενο εξοπλισμό. Εξαρτάται από την κάθε ομάδα να αποφασίσει ποιοι θα είναι οι

κανόνες του νέου παιχνιδιού.

4. Ωθήστε τις ομάδες να παίξει η μία το παιχνίδι της άλλης.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Αρχίστε κάνοντας ανασκόπηση για το πώς οι παίκτες/τριες στις διάφορες ομάδες αλληλεπιδρασαν μεταξύ τους και εάν απόλαυσαν τη δραστηριότητα. Κατόπιν, προχωρήστε σε συζήτηση των παιχνιδιών και των κανόνων που επινόησαν οι παίκτες/τριες και, τελικά, σε συζήτηση για τα αγωνίσματα και τα παιχνίδια της πραγματικής ζωής.

- Ήταν δύσκολο να σχεδιαστεί ένα νέο παιχνίδι;
- Πώς συνεργάστηκαν οι ομάδες; Δημοκρατικά ή ήταν ένα άτομο που πήρε όλες τις αποφάσεις;
- Μοιράστηκαν οι δουλειές; Δηλ. ήταν κάπτοι άτομο που είχε την ιδέα, κάπτοι άλλο που της έδωσε πρακτική μορφή, κάπτοι άλλο που ήταν καλό στο να εξηγεί το παιχνίδι κ.λπ.;
- Ποια παιχνίδια απόλαυσαν οι συμμετέχοντες/ουσες πιο πολύ; Τι είναι αυτό που κάνει ένα παιχνίδι “καλό”;
- Ποιες ομάδες χρειάστηκε ν' αλλάξουν τους κανόνες, μόλις το παιχνίδι δοκιμάστηκε στην πράξη; Γιατί έπρεπε ν' αλλάξουν οι κανόνες και πώς έγινε αυτό; (Η διαδικασία συντονίστηκε από ολόκληρη την ομάδα, από μερικά άτομα ή από ένα μόνο άτομο;)
- Πόσο σημαντικό ήταν το να υπάρχει ένας σαφής στόχος και δίκαιοι κανόνες που καθιστούν τη συμμετοχή εφικτή για όλους;
- Αισθάνθηκαν όλοι ότι μπορούσαν να συμμετέχουν πλήρως και ισότιμα ή μερικοί θεώρησαν ότι ήταν σε πλεονεκτική ή μειονεκτική θέση;
- Στην πραγματικότητα, με ποιους τρόπους ορισμένες ομάδες ανθρώπων αποκλείονται από τον αθλητισμό; Ποιοι τρόποι αποκλεισμού συνιστούν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων;
- Τα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως οι κανόνες του παιχνιδιού για έναν πλουραλιστικό κόσμο. Είναι καλοί κανόνες; Παραδείγματος χάριν, γίνονται παγκοσμίως αποδεκτοί από όλους τους φορείς σε όλο τον κόσμο; Υπάρχουν τόσοι κανόνες όσοι χρειάζονται ή κάπτοι είναι περιπτοί; Είναι οι κανόνες δίκαιοι; Τηρούν τους κανόνες όλοι οι φορείς σε όλο τον κόσμο;

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

Προσπαθήστε να εξασφαλίσετε ότι οι ομάδες είναι κάπως ανάμικτες, π.χ., περιέχουν ψηλούς και κοντούς, ανθρώπους που φορούν γυαλιά και άλλους που δε φορούν, ότι περιλαμβάνουν ανθρώπους και των δυο φύλων, όλων των ηλικιών και των αθλητικών δυνατοτήτων κ.λπ. Ανάλογα με την ομάδα, μπορεί να χρειαστεί να αρχίσετε τη συνάντηση με μια σύντομη συζήτηση για τα παιχνίδια γενικά. Παραδείγματος χάριν, ποια παιχνίδια πρέπει να έχουν σαφείς στόχους και κανόνες.

Μπορεί να πρέπει να θέσετε όρια, παραδείγματος χάριν, ότι το παιχνίδι θα πρέπει να μπορεί να παιχτεί μέσα σε συγκεκριμένο χώρο ή να μη διαρκεί περισσότερο από είκοσι λεπτά συνολικά. Εάν βρεθούν σφάλματα σχεδιασμού κατά τη διάρκεια των παιχνιδιών τους, αφήστε τους σχεδιαστές του παιχνιδιού να αλλάξουν τους κανόνες του.

Η συζήτηση μπορεί να συνδεθεί με τα ανθρώπινα δικαιώματα με διάφορους τρόπους. Μπορείτε να εξετάσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των κανόνων ενός παιχνιδιού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι καλοί κανόνες, όπως και τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπάρχουν για να εξασφαλίζουν ότι το παιχνίδι είναι δίκαιο περιορίζοντας τη χρήση δύναμης από μερικούς παίκτες εις βάρος των άλλων. Οι κανόνες πρέπει να ισχύουν για όλους τους παίκτες, με τον ίδιο τρόπο που και τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι καθολικά. Πολλοί κανόνες ορίζουν ένα δικαίωμα μαζί με τις υποχρεώσεις που απορρέουν απ' αυτό. Παραδείγματος χάριν, ένας παίκτης ποδοσφαίρου έχει το δικαίωμα να κλωτσήσει τη μπάλα αλλά όχι έναν συμπαίκτη του. Υπάρχουν ποινές για τις περιπτώσεις παραβίασης των κανόνων.

Ημερομηνία κλειδί

- 10 Οκτωβρίου
- Παγκόσμια ημέρα Ψυχικής Υγείας

Η διαδικασία της λήψης αποφάσεων για την αλλαγή των κανόνων μπορεί να συγκριθεί με το πώς αλλάζουν οι νόμοι στην “πραγματική ζωή”. Αλλάζουν μέσα από διατάγματα, από το νομοθετικό σώμα ή από τον λαό μέσω δημοψηφισμάτων ή μέσω διαβουλεύσεων με ΜΚΟ ή με ποιους άλλους τρόπους;

Στην ανασκόπηση, τα μέλη της ομάδας ενδέχεται να ισχυριστούν ότι ο αποκλεισμός και οι διακρίσεις δεν είναι και τόσο μεγάλα ζητήματα, επειδή οι άνθρωποι τείνουν να επιλέγουν το άθλημα που τους ταιριάζει και στο οποίο είναι καλοί. Παραδείγματος χάριν, οι φηλοί άνθρωποι ίσως τείνουν στο να παίζουν μπάσκετ, ενώ οι λιγότερο ενεργητικοί τύποι μπιλιάρδο ή σκάκι. Εντούτοις, είναι ένα ζήτημα, εάν μόνον οι νέοι/νέες που δείχνουν «πολλά υποσχόμενοι/εξ» συγκεντρώνουν την προσοχή και τις ευκαιρίες να διαγωνίζονται, ενώ εκείνοι που παίζουν για διασκέδαση όχι. Πολλοί άνθρωποι αποκλείονται από μερικά αθλήματα, καθώς αυτά απαιτούν ακριβό εξοπλισμό ή προπόνηση.

Μπορείτε, αν θέλετε, να μιλήσετε στην ομάδα για το πρόγραμμα Αθλητισμός στον Δρόμο, μια πρωτοβουλία από νέους και νέες στα Βαλκάνια που προωθεί την ανεκτικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Παραλλαγές

Εάν θέλετε να χρησιμοποιήσετε αυτήν τη δραστηριότητα κυρίως για να προαγάγετε τις δεξιότητες ομαδικής εργασίας, θα μπορούσατε να ζητήσετε από τη μια ομάδα να επινοήσει ένα παιχνίδι συνεργασίας και από την άλλη ένα ανταγωνιστικό παιχνίδι. Στην ανασκόπηση μπορείτε να συγκρίνετε πόσο ευχάριστο ήταν το κάθε παιχνίδι.

Προτάσεις για συνέχεια

Εάν η ομάδα θέλει να παίξει κι άλλα παιχνίδια, μπορείτε να δοκιμάσετε τη δραστηριότητα «*Me too*», στο εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «*All different all equal*». Θα μπορούσε αυτό να αποτελέσει έναν καλό τρόπο παρότρυνσης μελών της ομάδας να εκτιμήσουν τη μοναδικότητα και την ποικιλομορφία ως προϋποθέσεις για την αποδοχή της ισότητας.

Εάν η ομάδα ενδιαφέρεται να διερευνήσει περαιτέρω τα ζητήματα της ισότητας, μπορούν να κάνουν τη δραστηριότητα «Ο Δρόμος για τη Χώρα της Ισότητας» (σελ. 200), που διερευνά ζητήματα της ισότητας των φύλων.

Ιδέες για δράση

Οργανώστε μια συνεργατική «Ημέρα αθλητισμού». Προσκαλέστε τους νέους και τις νέες από άλλα κέντρα νεολαίας για να παίξετε τα καινούργια παιχνίδια σας. Η ομάδα θα πρέπει να εργαστεί ώστε η εκδήλωση να περιλαμβάνει κατά το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, χωρίς αποκλεισμούς.

Συμπληρωματικές πληροφορίες

«Αθλητισμός για όλους» είναι ένα κίνημα που προάγει το ολυμπιακό ιδανικό ότι ο αθλητισμός είναι ανθρώπινο δικαίωμα για όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από τη φυλή, την κοινωνική τάξη και το φύλο τους. Το κίνημα ενθαρρύνει τις αθλητικές δραστηριότητες που μπορούν να ασκηθούν από ανθρώπους όλων των ηλικιών και των φύλων, καθώς και από ανθρώπους που δεν διαθέτουν κοινωνικούς και οικονομικούς πόρους. www.olympic.org/ioc/e/org/sportall